

НЕОБХІДНІСТЬ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

доц. Ілляшенко Т.О., студентка Бондаренко І.І.

Податки – дуже складна і надзвичайно впливова на всі економічні явища та процеси фінансова категорія. це обов'язковий елемент економічної системи держави незалежно від того, яку модель економічного розвитку вона вибирає, які політичні сили перебувають при владі. Проте, без наукової концепції податкової, політики вони можуть гальмувати економічний розвиток держави.

Якщо проаналізувати практику побудови податкових систем у багатьох країнах Західної Європи й ознайомитися з науковими розробками вчених-економістів від Петті та Сміта до сьогодення, то головні принципи податкової системи можна сформулювати так:

- сума сплаченого податку завжди має дорівнювати вартості отримуваних від держави благ і послуг; усі податки повинні бути точно визначені щодо ставки податку, строку сплати; платники податків мають бути поінформовані урядом, куди використано кожен копійку сплачених ними податків; нові податки повинні вводитися лише для покриття відповідних витрат, а не для ліквідації дефіциту;

- об'єктом оподаткування може бути лише дохід, а не його джерело й розмір витрат; податок має бути пропорційним доходу; прогресія оподаткування, залежно від зростання доходу, не повинна перевищувати розумного оптимуму, що дорівнює третині доходу;

- умови оподаткування мають бути простими й зрозумілими платникові; податок слід стягувати в зручний для платника час і прийнятним для нього методом; при цьому слід урахувати дешевизну стягування податків.

Проте вітчизняна податкова система не склалася як єдиний організм, у якому узгоджені всі функціональні підсистеми. Серед реалій українського сьогодення у сфері оподаткування можна виділити внутрішню незгодженість складових системи; складність, нестабільність; порушення принципів економічної, соціальної справедливості та рівномірності; незадовільне вирішення фіскальних завдань; негативний вплив на стан національної економіки; низький рівень податкової дисципліни.

Українська податкова система недосконала, тому повинна пройти певну реформацію. Реформування податкової системи має базуватися на принципі фіскальної достатності, тобто формуванні дохідної частини бюджету на рівні, достатньому для здійснення державних функцій, а також на засадах забезпечення обов'язковості й рівнонапруженості у сплаті

податків; недопущення проявів дискримінації щодо окремих платників або категорій платників податків, а також стосовно оподаткування товарів вітчизняного чи іноземного походження. Можливо подіяли б такі методи:

1. Докорінному реформуванню не повинні підлягати основні групи податків, які формують внутрішню структуру податкової системи:

– загальні податки, які залежать від економічної діяльності платників податків, зокрема, податок на прибуток, ПДВ, прибутковий податок з громадян, податок на нерухомість;

– інші податки, основою для сплати яких повинна бути відповідна специфіка діяльності (наприклад, виробництво підакцизних товарів чи їх ввезення на територію України) чи здійснення платником податків або на користь платника податків певних дій (наприклад, державне мито);

– податки, які мають чітко окреслену специфічну спрямованість (наприклад, збір за спеціальне використання природних ресурсів, збір від плати за транзит через територію України мінеральної сировини, єдиний соціальний податок).

2. Раціоналізація структури податків, за допомогою:

– скорочення другорядних у фіскальному плані податків (наприклад, плата за надання послуг на право виїзду за кордон, податок на промисел тощо);

– скорочення оборотних податків, які сплачуються з обсягів реалізації;

– пошук альтернативних об'єктів оподаткування (зокрема, податку на нерухомість, рентної плати за використання лісових ресурсів, платежів за користування надрами);

– легалізація латентних форм оподаткування (введення єдиного соціального податку замість відрахувань до діючих соціальних фондів і введення його до складу податкової системи).

3. Удосконалення механізму функціонування окремих податків з метою посилення їх регулятивного потенціалу шляхом оптимізації бази оподаткування, спрощення порядку обчислення та стягнення.

4. Упорядкування податкових пільг. Якщо уряд буде користуватися даними принципами, то можливо зміниться податкова система України, що в подальшому вплине на економічне становище нашої держави.